

פרשת שמות

וירא מלאך ה' אליו בלפת-אש מתוך הסנה וירא והנה הסנה בער באש והסנה איננו אכל" (שמות ג', ב')

"משחר האנושות קשורה האש עם עצם החיים - הלהבה היא ליבת הנשמה והבעירה, היא היצריות והחיוניות. מדורת השבט נותרה דולקת תמיד ובכל מחיר - להעניק חום לכל אנשי הקהילה ולסמן כמגדלור את הדרך למתרחקים ממנה.

האש היא צבעונית, אך הפיח העולה ממנה הוא שחור. היא מאירה ומשובבת עין והיא גם שורפת ומסמאת את הראייה.

היא מבורכת, אמיתית וחושנית והיא מכשפת, מסתורית וממסכת. היא יסוד בבריאת העולם והיא מושא לעולם ומלואו של סמלים והשלכות.

היא מלווה את היהודי בכניסת השבת וביציאתה, בחג החנוכה, בשריפת החמץ ובאפיית המצות - והיא גם סמל החורבן בימי טיטוס והשוואה בימינו-אנו.

כמו האש, המלאה סתירות ופנים ושמות, גם לאלוקים ולתורתו המשולה לאש ('אש דת למוי אינסוף ביטויים וגילויים...")

(אילנה לוי, המארגנת של כנס "לימוד גליל" שהתקיים השנה בפעם התשיעית, ועסק ביסוד האש בתפיסה היהודית. תודה לגדי סמואל).

שעור פרשת השבוע: יצחק שלומי

י מ י ה ח ו ל		ש ב ת	
5.48	זמן תפילין /טלית	16.38	הדלקת נרות
9.17	סוף זמן ק"ש	16.45	מנחה א' 14.00 ב' 16.45
17.00←17.04	שקיעה		ערבית
12.45	מנחה א' (בחד"א)	6.45	שחרית א'
		8.30	שחרית ב'
16.50	מנחה וערבית	11.30	קידוש
17.22	צאת הכוכבים	16.35, 13.30, 12.30	מנחה
20.10	ערבית		
		17.10	לימוד 'דור לדור'
7.30	שחרית נוער	17.36	צאת השבת

ש ב ת
ש ל ו מ

ספר שמות – החומש השני

מלבד השמות המוכרים לנו לחמשת חומשי התורה העניקו להם הפרשנים השונים במהלך הדורות שמות מגוונים (ראו למשל את דברי הרמב"ן בהקדמתו לכל אחד מהחומשים). גם ר' שמעון קיירא (אחד מגאוני בבל) בסוף ספרו 'הלכות גדולות' מונה את חמשת חומשי התורה ומעניק להם כינויים (ספר הלכות גדולות סימן עו):

חמשה חומשי תורה, ספר בראשית וחומש שני וספר כהנים וחומש הפקודים ומשנה תורה. שמותם של ספר בראשית, ויקרא, במדבר ודברים איננו מפתיע אותנו. ישנה התאמה ברורה בין תוכנם של החומשים לשמות שהעניק להם בה"ג (בעל הלכות גדולות). בחירתו של בה"ג בשם 'חומש שני' לספר שמות נראית לכאורה תמוהה. בכינוי זה אין ולו הרמז הקטן ביותר מה טומן בחובו ספר זה. כל מה שיש בשם זה הוא מספרו הסידורי של הספר בין חמשת החומשים. ניתן כמובן לכנות כך את כל החומשים (הראשון, השני וכו') אלא שבה"ג בוחר להעניק לספר שמות בלבד מספר סידורי. כיצד ניתן להסביר את הכינוי הייחודי שבחר בה"ג לספר שמות? וכי חסרים שמות וכינויים שיצביעו על הכתוב בספר (יציאת מצרים, מתן תורה, גלות וגאולה, משכן וכו')?

שאלה זו הטרידה את הנצי"ב מוולאז'ין, ובספרו 'העמק דבר' הוא מציע כי חומש שמות מכונה החומש השני מכיוון ששני הוא לספר בראשית וגם הוא כקודמו עוסק בסיפור הבריאה:

... אלא בא ללמדנו דזה הספר ביחוד הוא שני לספר ראשית הבריאה כי הוא חלק שני מזה הספר. היינו בו נגמר סדר הבריאה. וכמאמרם ז"ל: 'בראשית – בשביל ישראל שנקראו ראשית'. פירוש, תכלית העולם בכלל הוא שיהא אומה אחת חלק ה' עמו. וזה לא נשלם עד שיצאו ישראל ממצרים ובאו לתכליתם שיהיו ראויים להיות לאור גויים להעמידם על ידיעת א-להי עולם... נמצא דיציאת מצרים היא גמר הבריאה או מתן תורה...

חומש שמות הוא החומש שבו נברא עם ישראל. אין כאן רק התגבשות משפחתית, רעיונית ואידיאולוגית של הרבה פרטים סביב רעיון מסויים. הנצי"ב מדגיש בדבריו כי עם ישראל איננו עם שנוצר בדרך המקרה. עם ישראל הוא חלק מהתכנון והבריאה הא-להיים בדיוק כמו גרמי השמים, החי והצומח. משמעותם של דברים היא שכמו שלכל יצור בעולם יש תפקיד ותכלית ובלעדיו יהיה העולם חסר, כך גם לעם ישראל יש תפקיד שעליו למלא וללא נוכחותו של עם ישראל תהיה הבריאה חסרה. תפקידו של עם ישראל כפי שרואה זאת הנצי"ב הוא להביא את בשורת האמונה בא-להים הבורא לכל באי עולם. ספר שמות מכונה 'חומש שני' להטמיע בנו את ההבנה שיצירת עם ישראל איננו תוצר של המציאות אלא בריאה מכוונת עם תפקיד ויעוד בעולם.

הדברים מוצאים את ביטויים גם בסדר קריאת שמע וברכותיה שאנו אומרים מדי יום ביומו. על פי דברינו, שתי הברכות שלפני קריאת שמע מתארות את תהליך הבריאה. ראשונה – ברכת 'יוצר אור' (או 'המעריב ערבים') המתארת את בריאת עולם הטבע ולאחריה ברכת אהבה רבה (או 'אהבת עולם') העוסקת בבריאתו של עם ישראל. שתי הברכות מהוות הקדמה לקריאת שמע שם מופיע המסר העיקרי של עם ישראל כלפי העולם כולו: ה' א-להינו ה' אחד.

זה היה השבוע

קרררררר... האם זה אחד החורפים הקרים שידענו? הלילות והבוקרים קפואים ביותר. איך מתחממים? המלצה: לובשים טייץ/געטקס מתחת למכנסיים, מקפידים שהראש והרגליים יהיו חמים – כובע גרב וגרביים עבות, ושותים לימון עם מים חמים, או מוסיפים לתה זנגביל וקינמון. ואתם, אנשי העמל הקמים מוקדם בבוקר, איך אתם מתמודדים עם הקור השורר בשעות אלה??

במוצאי שבת התקיים ערב הסברה בו עברו המשתתפים על סעיפי התקציב לקראת האסיפה הקרובה במוצ"ש זה.

ביום ראשון התקיימה אזכרה לציון יום השלושים לפטירתה של חברתנו נחמה פולק ז"ל. באזכרה העלו הבנים יורם ושעיה זכרונות, והרב ארי לימד משניות. חגית רפל העבירה שיעור בנושא אמהות בשירי משוררות, והזכירה כמה אהבה נחמה להאזין לשיעורים ולהרחיב את הדעת, וכן את אהבתה לשירה ולמוזיקה. יהי זכרה של נחמה ברוך.

*****

תזכורת

במוצאי שבת בשעה 15:20 - אסיפת אגודה

על סדר היום:

1. בחירת ועדת דת.
  2. אישור תקציב שנתי של האגודה (חוברת ורודה).
מייד בהמשך -
- אסיפת חברי הקיבוץ** – תקציב שנתי של הקהילה (חוברת כתומה).

מובטחים שני סוגי מרק חם, להתמודדות עם החורף הקר.

עפר.

להתפלל בנחת - תאובה

בעלי יעקב הולך מאז ומתמיד למניין ראשון בשבת, ולא פעם ולא פעמיים אני חושבת שאולי אצטרף אליו למניין הראשון, אך **עצם המחשבה שחייבים לגמור עד השעה 8:30 מונעת אותי מללכת למניין ראשון.** אני רוצה להתפלל בנחת, ובלי שום לחץ כזה או אחר, אעפ"י שלא פעם בסיכום הזמן, מניין שני נגמר יותר מוקדם.

הבעיה של שושנה ושל אנשים נוספים – המתנה בחוץ בקור ובחום - יכולה להיפתר בקלות: הרי תמיד אפשר להכנס לתוך ביהכ"ס עם דף שלא חסר, ולחכות לגמר התפילה של מנין שני.

יהודית אוסנלון

תקציב הביטחון – לקראת האסיפה

מחר בערב תיערך אסיפה שאחד מסעיפיה הוא תקציב הקהילה. אחד מהסעיפים היותר "כבדים" הינו תקציב הביטחון. מזה מספר שנים מחולקות עלויות הביטחון בין המשק לקהילה כאשר המשק "סופג" 60% מהעלות ואילו הקהילה 40%, אין בכוונתי לדון האם צריך לשנות יחס זה מאחר ומדובר בעניין סובייקטיבי שתלוי בעינו של המתבונן, ואילו אני רוצה לדון בעניין עובדתי לחלוטין. ובכן, למרות הנאמר לעיל, החלוקה בין המשק לקהילה אינה 60/40, מהסיבה הפשוטה שבחשוב כל עלויות הבטחון אין נכללים שעות השמירה של החברים, כלומר שמירת החברים ניתנת חינם ל"משק". בדיקה קלה מעלה שהחברים שומרים כ-53% ואילו השומרים בשכר כ-47%. עלות שומרים בשכר הינה כ-170,000 ש"ח, מכאן נובע שעלות שעות השמירה של החברים היא כ-192,000 ש"ח וירטואלים שהחברים "שילמו" כבר למערכת הביטחון. אם נוסיף סכום זה ל-324,900 (סעיף הביטחון בתקציב המוצע) נקבל כ-516,500 ש"ח כאשר מתוך סכום זה על החברים לשלם 40 אחוז כלומר כ-206,500, אך מאחר והחברים כבר "שילמו" כ-192,000, נותר לחברים לשלם רק כ-15,000 ש"ח ולא 129,900 כמו שמוצע בתקציב. אחד הטיעונים שנשמעים (עופר אף ציין את זה בערב ההסברה) שפתיחת ההסכם בין המשק לקהילה עשויה להביא לאי השתתפות המשק בעלות שומר היום. מול טיעון זה עומדים כ-129,000 ש"ח השתתפויות גורמי חוץ בעלות הביטחון של הקהילה, כלומר עדיף לפרנסי המשק לא לפתוח הסכמים. בנוסף נטען שכתושבים בישב ספר אנו מחויבים בשמירה, טיעון נחמד אך לא קשור לעניין כלל, מאחר ואנחנו מחויבים לשמור על הקהילה ולא על המשק.

אגף הכרטי

"כי טובה מצא טובה שאר" – תלומה

אהרליה אכן הפליא בחישוביו, וניסה להוכיח שהמשק צריך לקחת על עצמו חלק גדול הרבה יותר מעלות שמירה. אלא שכל החשבון הנ"ל מסתמך על הנחת יסוד אחת, שלענ"ד היא מופרכת מראש. אהרליה מניח ששעות השמירה של החברים הן כשעות עבודה, וככאלה, הן כאילו מתומחרות בערך כספי, אותו הוא מכניס לחשבון.

לא כך הוא. שעות השמירה של החברים (וכמובן התושבים בכלל), הן כמו בכל יישוב אחר שבו מאורגת שמירת לילה, על פי חוק השמירה (כולל ישובים קהילתיים- בהם אין משק כלל). השמירה הינה תורנות/התנדבות מחייבת, ואינה מתומחרת כלל. הרשות המקומית שלנו, שדות נגב, מסיבות כלשהן, החליטה שלא לכפות את חוק השמירה על הישובים בתחומה, אך השמירה בסעד בנויה בדיוק ברוח חוק זה. (חוק זה אנו מטיל שום חובה כספית על האדם, אלא חובת שעות שמירה שעליו לבצע, על פי הנהלים).

אמנם נכון הוא, שמי שמסיבה מסויימת לא יכול, או לא מעוניין לשמור בשמירות ה"קשות" (חצי שני של הלילה), אנו מאפשרים לו להתחלף עם שומר בשכר, על ידי תשלום אגרת השמירה שתממן החלפה זו (ומדובר כאמור רק במשמרות הקשות). אך סידור נוח זה שנוצר כדי לפתור בעיה, עדיין לא הופך את שעות השמירה של כולנו לעבודה מתומחרת בשכר, שיש להכניסה לחשבון עלות הביטחון. המרחק עד לשם הוא רב מאד, ולכן המגדל התחשיבי שבנה אהרליה, לענ"ד, ממש אין לו על מה לסמוך...

צפר עלינו

ישי במית אבא

ימים רחוקים אזכורה
עת אבי קרא בתורה
אחד תרגום ושניים מקרא
קולו עולה כבשירה
ואימי עומדת ליד הכירה
ידיה בוחשות הן בקדרה
שפתיה לוחשות את זמירה
ואת הבית בקולה מאירה
לילדים היא קוראת ומזהירה
"אל המקלחת חושו מהרה
הן שבת כבר בפתח, אזכירה
היום קצר והמלאכה לא נגמרה"
לבושי חמודות כולנו בשורה
מסורקים אנו, בעלי צורה
צועדים ברגל קלה ונפש צעירה
אל התפילה הניגון והשירה
מקבלים פני שבת הגבירה
מול השולחן "אשת חיל" נשירה
מלאים ניחוחות שבת ואווירה
שרק בזיכרון איתנו נשארה.

ינון אלעזר.

(חכמן ושוטף כליט)

מי היה שמואל הנביא? אברהם תירוש

הבורות בקרב הצעירים ובני הנוער היא מכת מדינה. הם ידענים ומיומנים בתחומים מסוימים מאוד המעניינים אותם, בדרך כלל כאלה המבטיחים גם פרנסה נאה בעתיד, ועולים בידענותם זו על קודמיהם. אבל בהשכלה כללית ויהודית - כמעט אפס.

בעיקר אמורים הדברים בתחומי ההיסטוריה והמסורת היהודיים, הספרות (כולל תנ"ך), שהוא כידוע אחוזה בלעדית של הדתיים), תולדות ארץ ישראל ומדינת ישראל וכיוצא באלה. הידלדלות החוגים למדעי הרוח באוניברסיטאות היא אחד הביטויים לכך.

הנה כמה דוגמאות מהחיים. בתוכניות טלוויזיה שבהן מתחרים ידענים על שאלות בתחומים שונים, כמעט בכל פעם שלמישהו מהם נופלת שאלה בתחומי היהדות, המסורת, תולדות המדינה או מייסדיה, הוא נכשל בה, ואפילו הוכיח קודם לכן התמצאות מופלגת בנושאים אחרים, חשובים הרבה פחות. באחת התוכניות הללו התלבט מתמודד אחד קשות אם יעקב היה בנו של יצחק (או משהו דומה לזה) ונזקק לעזרה כדי להשיב. בעיתון אחד נכתב לפני כמה שנים שדוד בן-גוריון היה הרמטכ"ל הראשון של צה"ל. באחר דווח שנפתח כבר שוק ארבעת המינים בתל אביב ואפשר לרכוש אותם לקראת חנוכה. כל פרסום כזה עבר לפחות שלושה אנשים במערכת העיתון, רובם צעירים, ואיש מהם לא בלם את הביזיון.

לא מזמן, במהלך שיחה עם עלמה העובדת בתחום הפיננסים, הזכרתי את קיבוץ צרעה. היא שאלה איפה זה. סיפרתי לה והוספתי ששם נולד וחי שמשון. היא שאלה, אני נשבע לך, אם אני מתכוון לשמשון שושני שהיה מנכ"ל משרד החינוך ושאותו פגשה פעם בכנס תלמידי תיכון. אחרי שהתאוששתי, מתפעם מכך שלפחות את שמו של שושני היא מכירה, התחלתי לתת לה סימנים באיזה שמשון מדובר לא עזר כלום, לא האריה שקרע כגדי, לא "תמות נפשי עם פלשתים", לא היותו גיבור ושופט בישראל, עד שהגעתי לדלילה. שמשון ודלילה? הו, זה כן, היה סרט כזה. ועוד סיפור, שתצחקו עוד קצת. היה לי עניין עם חברה המספקת שירות מסוים. ביקשתי לשנות את תנאי השירות וטרטרו אותי, כמקובל, לא מעט. כשהכל נגמר סוף-סוף, הודיעה לי פקידה צעירה בשמחה שהכל סודר ו"הכל על קנקנו בא בשלום". ניסיתי לתהות על קנקנה היא, שהריהי יודעת לפחות את הביטוי קנקן, וגם זה משהו, אבל היא טרקה.

ואז אמרתי לעצמי, אחת משתיים: או שהיא תוצר אופייני של מערכת החינוך, שאני מכיר מימי כראש מערכת שצעירים עבדו תחתיו וכמראה באוניברסיטה, ומייצגת נאמנה של בני דורה, וסביר שכך; או שאני תרח זקן שאינו מכיר את הסלנג החדש.

גמרתם לצחוק? עכשיו ברצינות (יחסית). אני מתקשה להבין על מה ולמה קול הזעקה הגדולה שעלה שלשום עם פרסום הנתונים המעידים על עלייה קטנה בנשירת תלמידים מבתי הספר העל-יסודיים. מי אומר שזה שנשאר במערכת החינוך ומסיים את לימודיו בה, יוצא משכיל, בעל ידע שמעבר למקצוע מסוים ורחב אופקים יותר מהנושאים (שחלקם אף עושה בגרות אקסטרנית)? הסיפורים דלעיל מטילים ספק גדול בכך. מערכת החינוך מלמדת, וגם זה לא תמיד (רק שעתיים בשבוע תנ"ך בחינוך הלא דתי, למשל), ומכינה לבחינות הבגרות וזהו. לא הרבה מעבר לכך. לא מחנכת ולא מעשירה ולא משכילה את תלמידיה. הם יהיו טובים אולי במקצוע ספציפי, לרוב גם יוקרתי, שיבחרו על בסיס לימודיהם התיכוניים לעסוק בו, אבל יוסיפו לא לדעת מה בדיוק עשה בוגוריון ומי היה שמשון. אני מכיר כמה נגרים ומסגרים ואפילו "פנצ'ר מאכער" אחד, חסרי "בגרות" כולם, שיודעים זאת טוב מהם.

הביא לדפוס: רמי סיאקין

תוכנית התמודדות עם הטרדה מינית בקרב ילדים ובוגרים מטעם הקיבוץ הדתי

אגף החברה בתנועת הקיבוץ הדתי כינס מפגש של הפורום למניעת הטרדה מינית בהשתתפות 35 נציגים שאחראים על הנושא בקיבוצי התנועה. את הפורום למניעת הטרדה מינית מרכזים יהושע מוזט, מנהל אגף החברה בקיבוץ הדתי ואסתר שי, חברי קיבוץ שדה אליהו. במפגש התארח נתאי מלמד, בעל ניסיון בטיפול בנפגעי הטרדה מינית ובפעילויות מניעה. הדיון התמקד בהטרדה מינית בגיל הצעיר כשהמסר המרכזי הוא הצורך בפעילות הסברה כבר בגילאים הצעירים בחוג המשפחה ובמוסדות הלימוד. הקו המנחה הוא "מוטב להיזהר מאשר להצטער", בהתאם לספר בשם זה שיצא בהוצאת הקיבוץ המאוחד.

בכוונת תנועת הקיבוץ הדתי לקדם פעילות הסברה מקיפה בתחום המודעות להטרדה מינית בשלב הראשון בקרב המבוגרים ובהמשך באמצעותם כלפי הדור הצעיר. המטרה היא להקנות להורים, לצוות ההוראה ולגננות כלים לשוחח עם הילדים על מוגנות בדרך ובשפה שמזמינה הידברות ופתיחות.

ניתאי מלמד הציג במפגש קווים מנחים להתמודדות של הקהילה עם הטרדה מינית הן בנפגע והן בפוגע. על פי המודל המוצע תיווצר דינאמיקה של עבודה משותפת של כל הגורמים במשפחה, בקהילה ובמוסד הלימודים כך שהילדים המעורבים בפגיעה ירגישו פחות מאוימים לשוחח ו"לחשוף את הסוד", ההורים ישתפו פעולה לעזור לילד ולא יתנגדו ויגוננו עליו, והקהילה תיחשף למידע רלוונטי באופן מבוקר על מנת להשיג את מלוא שיתוף הפעולה. העבודה המתואמת של כל הגורמים מעניקה ביטחון לנפגע ובעלת חשיבות עליונה בהתמודדות.

התוכנית כוללת פעילות מניעה והסברה, וכן התמודדות עם התוקף במטרה ללמוד להכיל אותו בקהילה ולטפל בו. על פי המודל, מומלץ לקהילה לא לנדות את הפוגע וללמוד להכיל אותו בתוכה ולעזור לו כדי לאפשר טיפול נכון ויעיל, זאת חוץ מאשר במקרים מיוחדים בהם הרחקה מחויבת המציאות.

אגף החברה בקיבוץ הדתי.

קורס אישור חדש

אגף חברה של תנועת הקיבוץ הדתי יוזם פתיחת מחזור שלישי של קורס גישור בסיסי, הפתוח לכל החברים בקיבוצי התנועה.

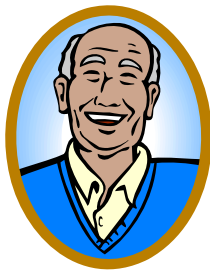
הקורס מונחה ע"י נתאי מלמד, מנהל "פתרונות, גישור ויישוב סכסוכים – מרכז גישור והכשרת מגשרים", ובסיומו מקבלים הבוגרים תעודת "מגשר מוסמך". הקורס מותאם לתכנים רלוונטיים לחיי הקיבוץ הדתי.

מועד הקורס: מפגש שבועי בימי רביעי בין השעות 09:00 ל- 15:00 בקבוצת יבנה,

החל מתאריך י' באייר תשע"ב (02.05.2012) עד כ"א בתמוז תשע"ב (11/07/12).

ניתן להירשם דרך עדנה במזכירות הקב"ד - 03-6072706 או בדוא"ל - mazkira2@kdati.org.il

כל הקודם זוכה!!

פורום רכזי בריאות ורווחה

התנדבות באיז'הפסי

מפי פרופסור יורט יואל:

"נת'נה - מתכון מצוין להגביר את האושר. אהבת אדם מצל'ה אושר ובריאות. התנדבות מאריכה חייט. (מחקר שנעשה בקרב קשישים בריאים הוכיח שהתנדבות של 2 ארצונים או יותר היה סיכוי של 63% להאריך חייט)....."

להתנדבות השפעה רחבה ועמוקה על הפרט ועל קהילתו בכל גיל ובגיל השלישי במיוחד.

במפגש הפורום הקרוב – ביום ג', 24.1.2012, נתייחס לנושא מכמה היבטים: הקשר בין התנדבות לבריאות, מאפייני התנדבות בגיל השלישי (מטריצת הדורות), גיוס והפעלת מתנדבים (בניית מערך מתנדבים בגיל השלישי), חשיפת לתחומי התנדבות באזור.

את המפגש תנחה **תקווה עברון** – מנחה ויועצת ארגונית בעלת ניסיון רב בתחום ההתנדבות (עזרה לנו מאוד בהקמת יחידת ההתנדבות של המועצה).

מצפה לפגוש אתכם, ענת תבורי
מנהלת מחלקת בריאות – אשכול

**מי שמעוניין לנסוע – יפנה לברוריה גורן. נארגן הסעה מסעד.
ו. ותיקים.**

ערב הוקרה לאותיקי האזור

מייסדים יקרים, אנו שמחים להזמינכם לערב תרבות שכולו למענכם!

האירוע יתקיים אי"ה ביום רביעי כג' בטבת, 18.1.12

בשעה 18:30 בבית העם – מלילות

במעמד:

הרב מנשה מלכה

ראש המועצה מאיר יפרח

תפילת ערבית

אומן אורח- אביהו מדינה ולהקתו

